

Riku Tapion puheenvuoro

Kansalaisjärjestöakatemia, 18.3.2026

Hyvät kuulijat,

Kun puhumme siitä, miten pidämme ihmiset mukana, yksi asia nousee useammin kuin usein esille: **osallisuus**.

Puhumme siitä strategioissa.

Puhumme siitä hallitusohjelmissa.

Puhumme siitä seminaareissa.

Kun puhumme siitä, miten pidämme ihmiset mukana – miten pidämme yhteiskunnan koossa – meidän tulisi kääntää katseemme ja keskustelumme lopulta hyvin yksinkertaiseen kysymykseen: Missä syntyy tunne siitä, että minä kuulun tähän yhteiskuntaan?

Kääntäkää katseenne tänne: urheilun kansalaisjärjestötoimintaan. Urheilun kansalaisjärjestötoimintaan, joka on yksi suomalaisen yhteisöllisyyden vahvimista tukipilareista.

Urheilun kansalaisjärjestötoiminnalla on arvoa, jota ei aina sanallisteta. Mutta sen vaikutukset näkyvät kaikkialla ympärillämme.

Missä lapsi kokee, että hänellä on paikka.

Missä nuori kokee, että hänet huomataan.

Missä ihminen kokee, että häntä tarvitaan.

Vastaus löytyy yllättävänkin arkisesta paikasta: **Urheiluseurasta.**

Suomessa toimii noin 10 000 urheiluseuraa. Urheiluseurojen toimintaan osallistuu vuosittain noin **1,8 miljoonaa ihmistä.**

Se on valtava määrä.

Ja ennen kaikkea – se on valtava voimavara.

Reilusti yli puolet 9–20-vuotiaista nuorista osallistuu seuratoimintaan jossain vaiheessa elämäänsä.

Se tarkoittaa, että urheiluseurat ovat yksi merkittävimmistä nuorten kasvuympäristöistä kodin ja koulun rinnalla.

Ei vain liikunnan näkökulmasta. Vaan elämän näkökulmasta.

Koska seuratoiminta ei ole vain harjoituksia ja kilpailuja.

Se on yhteisö. Se on turvaverkko. Urheiluseura on paikka, jossa opitaan olemaan osa jotain suurempaa. Se on yhteistä tekemistä, oppimista ja osallisuutta. Paikka, jossa kasvetaan yhdessä ja jossa yhteenkuuluvuus syntyy luonnostaan.

Urheiluseuratoiminta on kansalaistoimintaa parhaimmillaan.

Tänäkin iltana jäähallien pukukopeissa, koulujen liikuntasaleissa, urheilukentillä on satojatuhansia lapsia ja nuoria.

He eivät ole siellä vain liikkumassa.

He ovat oppimassa asioita, joita mikään oppikirja ei opeta:

- sitoutumista

- vastuuta
- yhteistyötä
- sääntöjen kunnioittamista
- kykyä kohdata onnistumisia ja epäonnistumisia.

Mutta tämä kaikki tai mikään tästä ei synny itsestään. Se syntyy ihmisistä. Ihmisistä, jotka tekevät mahdolliseksi, että tarina jatkuu.

Suomessa urheiluseuroissa toimii **satojatuhansia vapaaehtoisia**. Vuosittain tehdään **kymmeniä miljoonia tunteja vapaaehtoistyötä**. Se on työpanos, jonka arvo olisi rahassa mitattuna **satoja miljoonia euroja**.

Mutta vapaaehtoistyön todellinen arvo ei ole euroissa. Se on siinä, että ihmiset tekevät yhdessä jotain, joka on heille merkityksellistä. Se on siinä, että syntyy luottamusta. **Luottamus on suomalaisen yhteiskunnan perusta.**

Hyvät kuulijat,

Kun lähden työpäiväni päätteeksi Olympiastadionilta, näen entisellä Saharan tekonurmikentällä paljon tuttua ja vähän uutta. Lapset pelaavat, valmentaja neuvo, vanhemmat juttelevat kentän laidalla. Se on se yhteisöllisyys, johon meillä on aina ollut varaa – ei vain rahallisesti, vaan ajassa, huolenpidossa ja yhdessä tekemisessä.

Mutta samaan aikaan tämän tutun ja turvallisen ohessa, tiedämme, että maailma ympärillä on muuttunut.

Arki on pirstaleisempaa. Kiire on tiukempaa. Ja harrastajista on osin tullut asiakkaita odotuksineen.

Se ei ole toki pelkästään huono asia.

Ammattimaisuus on tuonut seuroihin osaamista, laatua ja turvallisuutta. Vastuullisuudessa on otettu suuria harppauksia, vaikka ylilyöntejäkin tapahtuu.

Ammattimaistumisen myötä samalla on tullut myös hinta.

Kirjaimellisesti. Kun toiminta kehittyy, kulut kasvavat. Ja kun kulut kasvavat, eriarvoisuus kasvaa herkemmin mukana.

Monessa lajissa harrastamisen kustannukset ovat nousseet **tuhansiin ja tuhansiin euroihin vuodessa.**

Samaan aikaan tiedämme, että vain noin **kolmannes lapsista ja nuorista liikkuu suositusten mukaisesti.**

Tämä ei ole vain liikunnan ongelma. Tämä on **osallisuuden kannalta valtaisa ongelma.**

Jos harrastamisen ovet sulkeutuvat osalta lapsista ja nuorista, sulkeutuu samalla yksi tärkeimmistä väylistä kiinnittyä yhteiskuntaan.

Seurat tekevät valtavan työn. Mutta ne eivät voi kantaa tätä vastuuta yksin.

Erityisesti tilat ja infrastruktuuri maksavat. Ja juuri tässä meidän on uskallettava käydä suurempaa keskustelua julkisen sektorin kanssa:

miten varmistamme, että harrastamisen kustannukset eivät karkaa?
miten pidämme ovet auki kaikille?

Tämä ei ole vain liikuntapolitiikkaa. Tämä on yhteiskuntapolitiikkaa.

Tiedämme, että vastuu kasautuu usein liian harvoille harteille.

Silti kokonaisuus kantaa – ainakin toistaiseksi.

Vapaaehtoistyö ei ole kadonnut. Mutta se on muuttunut.

Siksi meidän on kysyttävä:

miten teemme osallistumisesta mahdollista yhä useammalle?

miten tuemme niitä, jotka jo kantavat vastuuta?

Hyvät kuulijat,

Edessämme on isoja yhteisiä haasteita:

- nuorempien ikäluokkien pieneminen
- alueiden eriytyminen
- hyvinvointierojen kasvu
- ilmastonmuutoksen vaikutukset
- yksilökeskeisyyden vahvistuminen.

Nämä eivät ole ongelmia, joita ratkaistaan yksin.

Ei seuroissa.

Ei kunnissa.

Ei valtionhallinnossa.

Ne ratkaistaan yhdessä – tai niitä ei ratkaista lainkaan.

Siksi tarvitsemme yhteistä ymmärrystä. Yhteisiä tavoitteita. Ja ennen kaikkea yhteisiä ratkaisuja.

Tarvitsemme myös tilaisuuksia, kuten tämä,
joissa hallinnon ja järjestöjen välinen keskustelu on avointa, suoraa ja jatkuvaa.

Kun seuraavan kerran kävelette lähikenttänne ohi, toivon, että näette enemmän
kuin pelin.

Näette verkoston, joka kannattelee.

Näette yhteisön, joka rakentaa luottamusta.

Näette paikan, jossa joku nuori kokee ensimmäistä kertaa: **”Minä kuulun
tänne.”**

Miten tehdään tilaa vielä yhdelle? Vastatkaa mielissänne ja keskusteluissa
tuohon kysymykseen.

Se on kysymys, johon meidän kaikkien – myös täällä salissa – on vastattava.

Olympiakomitean strateginen linja kiteytyy ajatukseen: Yhdessä olemme
vahvempia.

Ja paras vastaus, jonka voimme antaa kysymykseen **Miten tehdään tilaa vielä
yhdelle?**, on yksinkertainen:

Yhdessä.

Kiitos.